

De Zoon

In Hebreeën speelt de Zoon een belangrijke rol. Hiermee bedoel ik niet in de eerste plaats de Persoon maar de Naam van de Zoon. Dat zien we al zodra we het allereerste vers lezen.

‘Nadat God voorheen vele malen en op vele wijzen tot de vadersen gesproken had door de profeten, heeft Hij in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon¹.’ (Heb. 1:1).

In deze tekst blijkt al meteen tot wie Paulus zich richt. Het moeten wel Israëlieten zijn als hij het heeft over ‘de vadersen’. ‘De vadersen’ stelt hij tegenover ‘ons’. De mensen aan wie Paulus schreef waren van hetzelfde volk als tot wie de profeten Gods Woord hebben gesproken. Dat volk is Israël.

De Zoon. Als de Bijbel spreekt over Christus spreekt als de Zoon dan kan daarmee bedoeld worden de Zoon van God en de Zoon des mensen. Het gaat natuurlijk over een en dezelfde Persoon. Het zijn echter twee verschillende benamingen.

De Zoon van God wijst ons op Zijn Goddelijke oorsprong en de Zoon des mensen, de Zoon van de mens, doelt op Christus als een kind van Adam.

¹ In de Griekse tekst staat voor ‘Zoon’ geen lidwoord. God heeft tot de vadersen gesproken ‘in de profeten’ en tot ons ‘in Zoon’.

Paulus spreekt hier in het eerste vers van 'de Zoon'. Hij bedoelt hier zowel de Zoon van God als de Zoon des mensen. De twee benamingen vloeien ineen; het is belangrijk om dit op te merken en ik ga in dit hoofdstuk proberen aan te tonen dat de schrijver dit inderdaad bedoelt.

Er worden een aantal hele belangrijke en mooie dingen in vers 2 en 3 over de Zoon gezegd, maar daar ga ik in eerste instantie even aan voorbij. Daar kom ik later op terug.

De Zoon des mensen

Ik ga eerst laten zien dat Paulus hier (dus in vers 2 en 3) spreekt over de Zoon des mensen. Aan het eind van vers 3 zegt Paulus dat Christus Zich heeft gezet aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen.

'Zoveel beter² geworden dan de engelen als de Naam die Hij geërfd heeft voortreffelijker is dan die van hen.'
(Heb. 1:4).

Hier staat best iets merkwaardigs. De Zoon Die beter is **geworden** dan de engelen en een voortreffelijkere naam dan hen **geërfd heeft**. Hoe zit dat? Is Christus dan 'slechter' oftewel 'minder' dan de engelen geweest? Dat suggereert deze tekst wel heel sterk en dat klopt ook.

² Ik vertaal hier met 'beter' omdat dit verder bijna overal zo in het NT vertaald wordt en Paulus het woord op die manier nog elf keer gebruikt in Hebreeën. *Kreittoon* is daarmee een van de kernwoorden van deze brief. Daar zullen we in een apart hoofdstuk aandacht aan besteden.

Paulus heeft hier meteen al Psalm 8 in gedachten. Die Psalm citeert Paulus in hoofdstuk 2. In dat hoofdstuk geeft hij een verklaring van de Psalm en laat hij meteen zien dat hij het over de Zoon des mensen heeft.

Je zou vanaf Hebreeën 1:4 zo in één keer door kunnen lezen naar 2:5 en alles wat ertussen staat even over te slaan. Probeer het maar:

Hij heeft

‘Zich gezet aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogste hemelen, zoveel beter geworden zijnde dan de engelen als Hij een voortreffelijkere Naam boven hen geërfd heeft.

Want Hij heeft aan de engelen niet onderworpen de toekomstige wereld, waarover wij spreken. Maar iemand geeft ergens getuigd: Wat is de mens dat u aan hem denkt, of de zoon des mensen dat U hem bezoekt. U heeft hem voor korte tijd minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eer hebt U hem gekroond. U heeft hem gesteld over de werken van Uw handen³.’ (Heb. 1:3, 4; 2:6, 7).

Op deze manier komt het woordje ‘Majesteit’ in 1:3 ook beter tot zijn recht. Als je Hebreeën 1:3 meteen koppelt aan Psalm 8 zie je meteen de context waarin Paulus dat woord gebruikt:

³ Ik schrijf ‘zoon’ hier met een kleine letter, zoals in de vertalingen, maar het vervolg laat zien dat Paulus deze tekst uitlegt voor de Zoon, onze Heere Jezus Christus.

'O, HEERE, onze Heere! Hoe heerlijk is Uw Naam op de gehele aarde! U, Die Uw majesteit gesteld hebt boven de hemelen.' (Ps. 8:2).

Vergelijk dit met 'de Majesteit in de hoogste hemelen' van Hebreëen 1:3.

Als je deze koppeling tussen Hebreëen 1:4, de Zoon die beter is geworden dan de engelen en Hebreëen 2:5-9, de Zoon des mensen die gesteld is over de werken van Gods handen, vallen er een aantal dingen op hun plaats.

Allereerst dat 'beter **geworden**'. Als je goed hebt gelezen is dat nu helemaal duidelijk. Aan dat 'beter geworden dan de engelen' is iets vooraf gegaan. Dat wat eraan voorafgegaan is staat in vers 7 van hoofdstuk 2:

*'U heeft Hem voor korte tijd **minder** gemaakt dan de engelen.'* (Heb. 2:7).

Paulus citeert hier rechtstreeks Psalm 8:6. Dus de Zoon is eerst minder gemaakt dan de engelen, voor een korte tijd, en daarna is Hij beter geworden. Hij was dus meer dan de engelen. Hij is minder gemaakt en daarna beter geworden.

Nu rijst onmiddellijk de vraag: waarom is Hij minder gemaakt dan de engelen? Wat betekent dat? En wat was het doel?

Het antwoord op die vragen staat in vers 2:9.

‘Wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die voor een korte tijd minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden van de dood, opdat Hij door de genade van God voor allen de dood zou proeven.’ (Heb. 2:9).

Hij, de Heere Jezus, is voor korte tijd minder gemaakt dan de engelen opdat Hij kon lijden en sterven. Hij is mens geworden. Dat is de betekenis van ‘minder geworden’. Johannes zegt het met iets andere woorden:

‘Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond.’ (Joh. 1:14).

Het begin van het Evangelie naar Johannes is even majestueus als het begin van Hebreëën. Paulus spreekt in de hoogste termen over de Zoon en Johannes doet hetzelfde over het Woord. Ze bedoelen hetzelfde. Beiden zeggen ze dat Hij mens is geworden. Paulus zegt erbij waarom Hij dat gedaan heeft: ‘vanwege het lijden van de dood’. Als Johannes de Doper Hem als de Messias van Israël aanwijst in datzelfde hoofdstuk van Johannes’ Evangelie zegt hij:

‘Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt.’ (Joh. 1:29).

En hiermee wijst hij ook op het lijden van de dood.

De Zoon van God

In de eerste twee hoofdstukken gaat het niet alleen over de Zoon in de zin van de Zoon des mensen, maar ook over de Zoon van God. In feite begint Paulus daarmee in 1:5.

‘Want tegen wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt? En verder: Ik zal voor Hem tot een Vader zijn en Hij zal voor Mij tot een Zoon zijn.’ (Heb. 1:5)

Hier duidt de schrijver duidelijk op Christus als de Zoon van God. En waarmee brengt Hij deze Zoon van God in verband? Het antwoord op die vraag is wat we verstaan onder het zinnetje: ‘heden heb Ik U verwekt’ (in de SV ‘gegenereerd’). Paulus citeert hier Psalm 2:7. Dat doet hij niet alleen hier, maar ook in zijn preek in Antiochië waar hij de Joden ervan probeert te overtuigen dat de Messias aan het hout is gehangen waaraan Hij is gestorven, en dat Hij is opgewekt. Paulus toont dit laatste met diverse Schriftgedeelten aan; maar het eerste waar hij mee begint is Psalm 2:7

‘En wij verkondigen u de belofte die aan de vaderen gedaan is, namelijk dat God die vervuld heeft aan ons , hun kinderen door Jezus te verwekken, zoals ook in de tweede Psalm geschreven staat: U bent Mijn Zoon, heden heb Ik u verwekt.’ (Hand 2:32, 33).

Het is in Psalm 2 God Die spreekt tot de Gezalfde. Dus als Hij Hem, ‘Mijn Zoon’ noemt, gaat het over de Messias als de Zoon van God en de Zoon van God staat in verband met de opwekking uit de doden.

Dat is een patroon in de Bijbel, waar ik nu niet al te diep op in wil gaan. Ik geef één voorbeeld uit Romeinen:

‘Die in kracht bewezen is te zijn de Zoon van God naar de Geest der heiligmaking uit de opstanding der doden.’ (Rom. 1:5).

Paulus begint in deze fundamentele brief met het Evangelie van God ((Rom. 1:1). Hij zegt dat het is het Evangelie van Zijn Zoon (Rom. 1:3), namelijk Jezus Christus (Rom. 1:4). Dus als volgt:

Het Evangelie van God (vers 1)
van Zijn Zoon (vers 3)
van Jezus Christus, onze Heere (vers 4)

Tussen haakjes schrijft Paulus erbij dat deze Zoon naar het vlees uit het nageslacht van David was maar in kracht bewezen is te zijn de Zoon van God, namelijk door de opstanding der doden.

Romeinen 1:4 is niet zo'n heel makkelijk vers om te vertalen, maar wat wel heel duidelijk is, is dat Christus als de Zoon van God gekoppeld wordt aan Zijn opstanding. De opstanding van onze Heere is het hart van het Evangelie en daarom is die in de tekst nooit ver weg als het gaat over de Zoon van God.

Zo ook in Hebreeën 1:4, 5.

Hij is beter geworden dan de engelen en heeft een voortreffelijker Naam geërfd heeft. Paulus bewijst dit door aan te tonen dat het gaat over de Zoon van God:

‘U bent Mijn Zoon, heden heb Ik u verwekt.’

Structuur

Al deze overwegingen brengen wat structuur in Hebrëen 1 en 2.

De Zoon heeft Zich gezet (en zit daar nu) aan de rechterhand van de hoogste majesteit in de hoogste hemelen en Hij is beter geworden dan de engelen.

Hij is zoveel **beter geworden** dan de engelen (Heb. 1:4),

want tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: U bent **Mijn Zoon**, heden heb Ik u verwekt (Heb. 1:5),

want Hij heeft de komende wereld, waarover wij spreken, niet onderworpen aan de engelen, maar iemand heeft ergens getuigd: Wat is de mens, dat U aan Hem denkt, of de **Zoon des mensen** dat U naar Hem omziet? (Heb. 2:5, 6)

Die voor korte tijd **minder** dan de engelen **geworden** was (Heb. 2:9).

De Zoon is Mens geworden vanwege het lijden van **de dood** en als zodanig, als de Zoon des mensen is Hij minder geworden dan de engelen. Maar in Zijn **opstanding** is Hij bewezen te zijn de Zoon van God.

Dit geeft ons de volgende vergelijking:

De Zoon des mensen	minder dan de engelen	lijden van de dood
De Zoon van God	beter dan de engelen	uit de doden verwekt